

Prof. dr hab. Dorota Jenerowicz
Katedra Dermatologii
Zakład Alergicznych i Zawodowych Chorób Skóry
Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego
ul. Przybyszewskiego 49
60-355 Poznań

Poznań, 20 kwietnia 2026

PAN - Instytut Dermatologii	
Wpł. data	08-05-2026
L.dz.	87

RECENZJA

Rozprawy doktorskiej lekarz Justyny Putek

pt. „Psychologiczne aspekty wybranych zabiegów modyfikacji ciała”

promotor: Prof. dr hab. n. med. dr. h.c. Jacek Szepietowski

Modyfikacje ciała, obejmujące między innymi tatuaże oraz piercing, stanowią zjawisko o rosnącej częstości występowania w populacji ogólnej i obejmują osoby zróżnicowane pod względem wieku oraz statusu socjodemograficznego. Choć historycznie modyfikacje ciała silnie powiązane były z określonymi subkulturami, współcześnie funkcjonują jako szeroko akceptowana forma ekspresji estetycznej i kulturowej. Jednocześnie w literaturze przedmiotu wskazuje się, że osoby posiadające modyfikacje ciała mogą wykazywać zwiększoną podatność na występowanie wybranych zaburzeń psychicznych. W szczególności dotyczy to zaburzeń związanych z percepcją własnego ciała, takich jak zaburzenie dysmorficzne ciała (ang. body dysmorphic disorder, BDD), aleksytymia, lęk dotyczący wyglądu zewnętrznego oraz obniżona samoocena. Należy jednak podkreślić, że dostępne dane literaturowe pozostają ograniczone, zwłaszcza w odniesieniu do badań prowadzonych na dużych, reprezentatywnych grupach, które umożliwiłyby precyzyjne określenie częstości występowania tych zaburzeń w populacji osób z modyfikacjami ciała.

Otrzymana przeze mnie do recenzji praca doktorska pt. „Psychologiczne aspekty wybranych zabiegów modyfikacji ciała” stanowi tematycznie powiązany **cykl trzech publikacji**. Celem niniejszej rozprawy doktorskiej była wieloaspektowa analiza omawianego zjawiska, z uwzględnieniem zarówno jego wymiaru psychologicznego, jak i klinicznego. Szczególna uwaga została poświęcona ocenie nasilenia objawów BDD, poziomu aleksytymii oraz stopnia akceptacji chorób dermatologicznych w grupach chorych posiadających tatuaże i piercing. Można zatem powiedzieć, iż niniejsza praca powstała na spotkaniu dwóch dziedzin: dermatologii i psychologii, łącząc je w ramach rozwijającej się już od wielu lat dynamicznie psychodermatologii. Cele szczegółowe pracy obejmowały: charakterystykę populacji osób z modyfikacjami ciała, określenie częstości występowania aleksytymii u osób z tatuażem oraz zbadanie związku między poziomem aleksytymii a rodzajem posiadanego tatuażu, określenie częstości występowania zaburzeń dysmorficznych u osób z piercingiem, ocenę poziomu poczucia własnej wartości, percepcji obrazu własnego ciała i akceptacji funkcjonalności ciała u osób z piercingiem, określenie rozpowszechnienia modyfikacji ciała wśród pacjentów dermatologicznych z przewlekłymi dermatozami, a także zbadanie związku pomiędzy obecnością modyfikacji ciała a nasileniem objawów zaburzeń dysmorficznych u pacjentów z przewlekłymi dermatozami.

Rozprawa doktorska, przedstawiona w formie manuskryptu, liczy 68 stron i 28 pozycji piśmiennictwa. Praca została napisana w strukturze numerowanych rozdziałów typowych dla rozpraw doktorskich: zawiera spis treści, wykaz skrótów, wstęp, założenia i cele pracy, materiał i metody, wyniki, wnioski oraz streszczenia w języku polskim i angielskim. Dodatkowo do manuskryptu załączono kserokopie trzech prac wchodzących w skład cyklu objętego rozprawą doktorską, a także oświadczenia Doktorantki i współautorów

dotyczące zaangażowania w powstawanie publikacji i opinię niezależnej komisji bioetycznej.

Tytuł rozprawy w pełni odzwierciedla zakres analizowanych publikacji, które tworzą tematycznie spójny i logicznie powiązany cykl badawczy. W skład przedstawionej mi do recenzji rozprawy doktorskiej wchodzi trzy publikacje – wszystkie oryginalne:

1. **Putek J**, Szepietowski JC. Alexithymia in people with tattoos. *Adv Dermatol Allergol.* 2024; 41: 584-589.
2. **Putek J**, Szepietowski JC. Clinical and psychological aspects of piercing: a cross-sectional study with special attention to body dysmorphic disorder symptoms, appearance anxiety, body image perception and self-esteem. *Cosmetics.* 2024; 11: 207.
3. **Putek J**, Pacan P, Szepietowski JC. Body modifications in patients with chronic dermatoses: associations with body dysmorphic disorder and illness acceptance. *Acta Derm Venereol.* 2026, 2026; 106: adv-2025-0063

Lek. Justyna Putek jest pierwszym autorem wszystkich prac. Prace zostały opublikowane w latach 2024 i 2026 w recenzowanych czasopismach ze współczynnikiem oddziaływania (impact factor, IF): pierwsza w *Advances of Dermatology and Allergology* (IF 1,7 przedział kwartylowy Q2), druga w *Cosmetics* (IF 3,2, przedział kwartylowy Q1), trzecia w *Acta Dermato Venerologica* (IF 3,7, przedział kwartylowy Q1). Należy zatem podkreślić wysoką łączną wartość opublikowanych prac wynoszącą 8,6 punktów IF, świadczącą o wysokim poziomie naukowym prac.

We wstępie niniejszej rozprawy Autorka omówiła aspekty dotyczące roli i powszechności modyfikacji ciała, jak również te dotyczące zaburzeń dysmorficznych. Podkreśliła także inspirującą rolę i wsparcie Promotora

niniejszej pracy – Profesora Jacka Szepietowskiego. Grupy badane obejmowały: w pierwszym (ankietowym) badaniu – 200 osób z tatuażami i 203 osoby z grupy kontrolnej, w drugim (ankietowym) badaniu 206 osób posiadających piercing oraz w trzecim badaniu 333 chorych cierpiących na dermatozy przewlekłe. Ciekawym aspektem prac z zastosowaniem ankiety internetowej była metoda zjawiska „kuli śnieżnej” (ang. snowball effect), polegająca na możliwości przekazywania ankiety kolejnym osobom przez pierwszych respondentów. Poszerza to znacząco liczbę uczestników, ale wykorzystuje także relacje zaufania między uczestnikami, co może zwiększać skłonność do udziału w badaniu. Należy podkreślić, iż metodyka oraz wyniki badań wchodzących w skład rozprawy zostały uprzednio poddane ocenie recenzentów współpracujących z renomowanymi czasopismami z zakresu dermatologii, w których prace te opublikowano. Ich wartość merytoryczna nie budzi zastrzeżeń. Badania zaprojektowano i przeprowadzono zgodnie z zasadami rzetelności naukowej, natomiast uzyskane wyniki przedstawiono z dużą starannością oraz poddano wnikliwej analizie statystycznej.

Doktorantka wykazała, że częstość występowania objawów BDD jest wyższa wśród osób posiadających piercing w porównaniu z populacją ogólną. Wykazała również, że osoby z tatuażami charakteryzują się wyższym poziomem aleksytymii niż osoby bez modyfikacji ciała, przy czym szczególnie nasilone wartości tego wskaźnika obserwuje się u osób z tatuażami o charakterze niewerbalnym. Jest to istotna obserwacja: osoby z aleksytymią często doświadczają bowiem intensywnych stanów emocjonalnych, które pozostają poza ich zdolnością do adekwatnej identyfikacji i przetwarzania. W tym kontekście tatuaż o charakterze niewerbalnym może pełnić funkcję materialnej, wizualnej reprezentacji wewnętrznych przeżyć, które nie poddają się werbalizacji.

Ponadto, w grupie osób z objawami BDD i jednocześnie posiadających piercing stwierdzono niższy poziom samooceny oraz bardziej negatywną percepcję i akceptację własnego ciała w porównaniu z osobami bez objawów tego zaburzenia. Dodatkowo, pacjenci cierpiący na różne choroby skóry o niskim poziomie akceptacji choroby częściej prezentują objawy zaburzeń dysmorficznych niż osoby o umiarkowanym lub wysokim poziomie jej akceptacji.

W świetle powyższych ustaleń można wnioskować, że osoby z tatuażami i piercingiem mogą stanowić grupę podwyższonego ryzyka występowania trudności związanych z obrazem ciała. Wskazuje to na zasadność zwiększonej czujności diagnostycznej oraz adekwatnych interwencji terapeutycznych w codziennej praktyce klinicznej.

Niniejszą rozprawę doktorską zamykają wnioski wypływające bezpośrednio z badań własnych Doktorantki i wyczerpująco odpowiadające na określone założenia i cele pracy. Są one poprawnie sformułowane i w pełni uzasadnione. W publikacjach Doktorantka opisała pewne ograniczenia swej pracy doktorskiej, co należy ocenić pozytywnie, m.in. ograniczenia wynikające z charakteru ankietowego publikacji (np. możliwość niezrozumienia lub błędnej interpretacji części pytań przez respondentów, dane zebrane w sposób anonimowy, co może uniemożliwiać ich weryfikację), w przypadku drugiej publikacji nadreprezentacja kobiet (95%), co z kolei mogłoby utrudniać identyfikację różnic pomiędzy płciami. Należy również zaznaczyć, że w przypadku trzeciej publikacji nie uwzględniono grupy kontrolnej osób zdrowych, co może ograniczać możliwość jednoznacznej interpretacji

uzyskanych wyników. Stanowi to jednak niewątpliwie przyczynek do dalszych badań i poszerzenia zakresu grupy badanej za zdrową populację.

Piśmiennictwo zawarte w recenzowanych artykułach rozprawy obejmuje trafnie wyselekcjonowane pozycje, pochodzące w przeważającej mierze z czasopism zagranicznych. Rozprawa zasługuje na bardzo wysoką ocenę. W pracy występują wprawdzie nieliczne uchybienia o charakterze edytorskim, jednak nie mają one istotnego wpływu na jej ogólną wartość merytoryczną. Całość rozprawy stanowi jednoznaczne potwierdzenie, że Doktorantka dysponuje odpowiednim przygotowaniem metodologicznym i merytorycznym, umożliwiającym samodzielne prowadzenie działalności naukowo-badawczej.

Stwierdzam zatem, że niniejsza rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 187 ust. 1-4 Ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 z późn. zm.) oraz wnioskuję o dopuszczenie Doktorantki do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w dyscyplinie nauki medyczne.

Jednocześnie wysoka merytoryczna ocena rozprawy, czego wyrazem jest wysoka sumaryczna wartość IF, skłaniają mnie również do wystąpienia z wnioskiem do Rady Naukowej Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej im. L. Hirszfelda PAN o wyróżnienie rozprawy doktorskiej lekarz Justyny Putek.

Zakład Alergicznych i Zawodowych Chorób Skóry
Katedry Dermatologii UM w Poznaniu
KIEROWNIK

Prof. dr hab. Dorota Jenerowicz